

GENERALDIREKTORATET FOR INTERNE POLITIKKER
TEMAAFDELING B: STRUKTUR- OG SAMHØRIGHEDSPOLITIK

KULTUR OG UDDANNELSE

**LÆRERUDDANNELSE: STATUS OG
UDSIGTER FOR UDDANNELSE AF
GRUNDSKOLELÆRERE I EUROPA**

UNDERSØGELSE

Resumé

Denne undersøgelse oplyser Europa-Parlamentets Kultur-og Uddannelsesudvalg om lærerkvaliteten i Europas grundskoler. Den gør status over situationen inden for lærernes grunduddannelse, støtte tidligt i karrieren og den løbende faglige udvikling i Europa set ud fra de enkelte læreres og læreruddanneres perspektiv. Vi rapporterer, i hvilken udstrækning disse elementer af den samlede læreruddannelse, hjælper lærerne med at håndtere udfordringer i klasseværelset og i uddannelsessystemet. Rapporten gør status over de reformer, der er gennemført i sektoren til opfølgning af tidligere henstillinger. Rapporten slutter af med strategiske henstillinger om, hvordan undervisningskvaliteten fortsat kan forbedres gennem læreruddannelsen.

Dette dokument blev bestilt af Europa-Parlamentets Kultur- og Uddannelsesudvalg.

FORFATTERE

Panteia: Johan Bokdam, Inge van den Ende
Ockham IPS: Simon Broek

ANSVARLIG ADMINISTRATOR

Ana Maria Nogueira
Temaafdeling B: Struktur- og Samhørighedspolitik
Europa-Parlamentet
B-1047 Bruxelles
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

REDAKTIONEL BISTAND

Lyna Pärt

SPROGUDGAVER

Original: EN
Oversættelser: DE, FR

OM REDAKTØREN

Skriv til følgende e-mail-adresse for at kontakte temaafdelingen eller abonnere på dens nyhedsbrev:

poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Redaktionen afsluttet i juli, 2014.

© Den Europæiske Union, 2014

Dette dokument er tilgængeligt på internettet på:

<http://www.europarl.europa.eu/studies>

ANSVARFRASKRIVELSE

De synspunkter, der gives udtryk for i dette dokument, er udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis Europa-Parlamentets officielle holdning.

Eftertryk og oversættelse til ikkekommercielle formål er tilladt, forudsat at kilden angives, og udgiveren underrettes på forhånd og tilsendes et eksemplar.

SAMMENDRAG

Sigtet med undersøgelsen

Lærerne er den vigtigste faktor i skolen, der indvirker på kvaliteten af elevernes indlæring. I denne undersøgelse anlægger vi flere forskellige synsvinkler på lærerkvaliteten, hvorved læreruddannelsen og lærernes faglige udvikling er afgørende for elevernes indlærings- og uddannelsesresultater.

Lærerne oplever mange forskellige udfordringer i forbindelse med undervisning og undervisningseffektivitet, og samfundet stiller voksende krav til uddannelseseffektiviteten. Dette kræver systemiske ændringer af lærerhvervet, men også at der lægges øget vægt på læreruddannelsen.

Hovedspørgsmålene for denne undersøgelse er: 1) I hvor vid udstrækning opfylder de nuværende europæiske læreruddannelsessystemer deres formål? og 2) Hvordan kan en forbedret grunduddannelse og løbende videreuddannelse hjælpe lærerne med at klare de nuværende og kommende udfordringer?

Det undersøges, hvordan de nationale strategier til forbedring af lærerkvaliteten indvirker på de forskellige stadier i lærernes karriere og til den løbende læreruddannelse. Læreruddannelsen kan ses som bestående af tre faser: Grunduddannelse for lærere (Initial Teacher Education – ITE), støtte tidligt i karrieren (Early Career Support – ECS) og løbende faglig udvikling (Continuous Professional Development – CPD).

Undersøgelsen bygger på en gennemgang af den disponible litteratur og strategidokumenter, interview med relevante berørte parter på EU-plan samt indgående landeanalyser på grundlag af interview med skolelærere, læreruddannere, ITE-programledere, studerende og politiske beslutningstagere i syv medlemsstater (Østrig, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Litauen og Nederlandene).

Konklusioner

Konklusionerne er sammenfattet i tre kategorier. Den første kategori er konklusioner vedrørende udviklingen på EU-plan:

- Læreruddannelsen er højt placeret på den europæiske dagsorden, og der foreligger mange nyttige undersøgelser og håndbøger herom. De direkte virkninger i praksis er dog vanskelige at få øje på.
- De nationale reformer følger generelt henstillingerne i EU-dokumenterne. Læreruddannelsen står højt på den politiske dagsorden i mange lande, og reformerne er generelt rettet mod de udfordringer, der er dukket op.

Den anden kategori omfatter konklusioner vedrørende udfordringer og reformer:

- Udfordringerne i klasseværelset tages op inden for alle områder af læreruddannelsen (ITE, ECS og CPD). De politiske reformer fokuserer dog først og fremmest på ITE og i mindre udstrækning på CPD og ECS.

- Udfordringerne på skoleplan berøres næsten ikke af politikkerne for læreruddannelse. Disse udfordringer kan imødegås mere effektivt gennem andre politiske reformer i forbindelse med arbejdsvilkår og skoleorganisation (ressourcer).
- Udfordringerne for selve uddannelsessystemet imødegås ved hjælp af ITE-reformer, men har tillige forbindelse til andre politikområder (arbejdsvilkår, finansielle rammer, opfattelser af lærerhvervet).

Den tredje kategori omfatter konklusioner vedrørende strukturer for læreruddannelsen og reformstrategier:

- Reformerne er hovedsagelig koncentreret om ITE. Når ITE anses for at være på plads, rettes den politiske opmærksomhed i højere grad imod andre dele af forløbet. Læreruddannelse fortolkes kun sjældent som et forløb, der omfatter ITE, ECS og CPD. Der mangler derfor koordination mellem strukturerne (hvilken struktur skal imødegå hvilken udfordring).
- ITE-programmerne er vidt forskellige i de lande, der er blevet undersøgt, afhængigt af de nationale opfattelser af, hvad der er en god lærer. I denne forbindelse giver enhver ITE-reform anledning til omfattende politisk og samfundsmæssig debat.
- Støtte til lærere tidligt i karrieren er rykket højere op på den politiske dagsorden. I mange lande mangler man dog endnu en fast tilgang til spørgsmålet.
- I de fleste lande tilbydes en kontinuerlig faglig udvikling. Der hersker dog stadig en generel mangel på incitament til at engagere sig i CPD (i forbindelse med karriereudvikling), og også personlige holdninger stiller sig hindrende i vejen for deltagelse.

Henstillinger

Der kan rettes adskillige henstillinger for at sikre, at der skabes strukturer, der kan hjælpe lærerne med at håndtere de udfordringer, de konfronteres med.

Henstilling 1 (til europæiske nationale og lokale aktører, skoler og lærere): **læreruddannelsen bør betragtes som et samlet forløb, hvor ITE, ECS og CPD alle medvirker til at imødegå udfordringerne i forbindelse med undervisningspraksis.** I dette lys anbefales det at:

- ECS- og CPD-tilbud skal integreres i den kontinuerlige uddannelsesproces, som bygger på de tidligere faser i forløbet;
- skabe gennemsigtighed i ECS og CPD for at sikre bedre forbindelse mellem de enkelte tilbud;
- skabe gennemsigtighed i de forventninger, arbejdsgiverne har, hvad angår lærernes løbende videreuddannelse;

Henstilling 2 (til nationale aktører, skoler og lærere): **Når der udvikles og gennemføres reformer, skal der tages hensyn til de resultater, der allerede er opnået på europæisk plan for læreruddannelsen.** Det anbefales at:

- bruge den relevante EU-litteratur for at sætte særlige spørgsmål på den nationale dagsorden (ECS og CPD);
- gøre brug af den relevante dokumentation for at udvikle ECS- og CPD-strukturer på nationalt eller lokalt plan og på skoleplan.

Henstilling 3 (til nationale og lokale aktører samt aktører på skoleplan): **Reformerne af læreruddannelsen bør være i tråd med reformer af skolernes organisation og arbejdsvilkårene. Endvidere bør de økonomiske ressourcer være tilstrækkelige til at gennemføre reformer.** I dette lys anbefales det at:

- yde støtte til lærernes uddannelse ved at organisere attraktive uddannelsesmuligheder;
- skabe incitament for uddannelse ved at styrke forvaltningen af de menneskelige ressourcer og forbinde den kontinuerlige videreuddannelse med lærernes karrierer;
- tilpasse arbejdsvilkårene, skolens organisation og skolekulturen for at skabe mere differentierede karriereforløb, skabe stimuli for læringssamarbejde inden for skolerne og give lærerne mere tid til opgaver i forbindelse med skoleudvikling;

sikre, at der er tilstrækkelige finansielle ressourcer til rådighed til at forfølge de politiske mål i forbindelse med gennemførelsen af reformerne.